

Nyströmska 2028

Vägen tillbaka till ett komplett gymnasium

Söderköpingsinitiativets vision för framtidstro, tillväxt och
utbildning

Söderköping står inför ett vägval

Söderköping är en kommun med historia, gemenskap och framtidstro. Men framtidstro uppstår inte av sig själv. Den byggs av medborgarnas behov och politiska beslut.

När de högskoleförberedande programmen på Nyströmska skolan lades ned togs ett beslut som påverkar hela kommunen – våra ungdomar, våra familjer, vårt näringsliv och vår långsiktiga utveckling.

Frågan vi måste ställa oss är enkel:

Vill vi vara en kommun som satsar på sina unga –
eller en kommun som skickar dem någon annanstans?

Ett komplett gymnasium är inte en kostnadspost.

Det är en investering i attraktivitet, kompetensförsörjning och tillväxt.

Söderköpingsinitiativet väljer att satsa.

Visionen i korthet – varför Nyströmska är avgörande för Söderköpings framtid

År 2028 är Nyströmska skolan åter ett komplett gymnasium.

Här erbjuds högskoleförberedande program och yrkesprogram sida vid sida. Här finns vuxenutbildning, YH-utbildningar, introduktionsprogram, anpassad gymnasieskola och SFI. Här möts ungdomar, vuxenstuderande, företagare och lärare i ett levande kunskapscentrum.

En komplett gymnasieskola är avgörande för Söderköpings framtid.

Den:

- stärker kommunens attraktivitet för barnfamiljer
- ökar möjligheten att behålla och locka kompetens
- skapar bättre förutsättningar för näringslivet
- minskar utanförskap och avhopp
- ger våra ungdomar frihet att välja sin väg – utan att lämna sin hemkommun

Vi ser inte gymnasieskolan som en isolerad verksamhet.

Vi ser den som en strategisk framtidsinvestering.

Söderköping ska erbjuda en utbildningskedja som både är fullständig och i framkant– från förskola till gymnasium. Kommunen ska signalera: här satsar vi på kunskap. Här tror vi på våra unga. Här bygger vi långsiktig tillväxt.

Nyströmska 2028 är inte en återgång till det som varit.

Det är ett steg framåt.

Innehållsförteckning

Vägen till 2028 – så återöppnar vi de högskoleförberedande programmen.....	1
En attraktiv kommun börjar med skolan	2
Ungdomarna i fokus – vad Söderköpings ungdomar vill.....	5
Söderköping i regionen – samverkan istället för avveckling	6
Ett levande kunskapscentrum.....	7
Söderköping i ett föränderligt utbildningslandskap	9
Ekonomi med helhetsperspektiv	10
Skola och näringsliv – en gemensam framtidsinvestering	12
Att våga synas – offensiv marknadsföring för framtiden.....	15

Vägen till 2028 – så återöppnar vi de högskoleförberedande programmen

Hösten 2026

- En expertgrupp tillsätts för att planlägga återöppnandet av Nyströmska som komplett gymnasieskola. Gruppen består av politiker, lärare och skolledning.
- Uppdraget omfattar bland annat:
 - Utarbeta riktlinjer och värdegrund för de högskoleförberedande programmen
 - Diskutera dimensionering och programutbud
 - Föra dialog med grannkommuner
 - Planera rekrytering av personal
 - Bedöma lokaler och andra praktiska förutsättningar

Från 2026

- Aktivt arbete för att etablera YH-utbildningar på Nyströmska skolan.
- Utvärdering och utveckling av skolans yrkesutbildningar och övriga utbildningsutbud.
- Politiskt obundet programråd etableras.

Augusti 2027

- Förslag presenteras vid förvaltningschefssamverkan om att öppna högskoleförberedande program på Nyströmska skolan.

Hösten 2027

- De nyplanerade utbildningarna anmäls till gymnasieantagningen.

Augusti 2028

- Den första elevkullen påbörjar de nyöppnade högskoleförberedande programmen.

En attraktiv kommun börjar med skolan

Söderköping tappar invånare. Politikerna är överens: vi måste göra kommunen mer attraktiv, inte minst för barnfamiljer. Men exploatering av staden, satsningar på förskola och grundskola eller några få yrkesprogram på gymnasiet räcker inte. Vi behöver mer. Vi behöver en komplett gymnasieskola.

Följande är del i den styrande majoritetens ambitionsnivå vad gäller övergripande mål för långsiktigt lärande (2025): "Inkluderande utbildning av god kvalitet för alla är en av de viktigaste grunderna för välbefinnande, hälsa och jämlika villkor i samhället. Utbildningssystemet måste möta människors behov under hela livet, från förskola, grundskola, gymnasium och högre utbildning."

Söderköpingsinitiativet instämmer fullt ut i denna ambition, men ser att ett komplett gymnasium behövs för att ambitionen ska kunna införlivas.

År 2025 antogs 202 Söderköpingselever till gymnasiet. Av dessa har 165 påbörjat ett nationellt program. Ungefär hälften har valt ett yrkesprogram och hälften ett teoretiskt. (Gymnasieantagningen, Kommunala aktivitetsansvaret och gymnasieuppföljningen 2025, Mattias Kempe Kreutz). En mindre andel av de som valt ett yrkesprogram kan få sitt utbildningsbehov tillgodosett i Söderköping. För de allra flesta Söderköpingsungdomar har dock valmöjligheterna begränsats radikalt och dagliga bussresor till annan kommun är det enda alternativet. Söderköpingsinitiativet vill att Nyströmska ska vara en möjlighet för alla som vill läsa på gymnasiet, inte enbart för den minoritet som är intresserade av en av de fem yrkesutbildningar som idag står tillbuds, samt för de som behöver anpassad skolgång.

Skolan avgör. Familjer väljer bostadsort utifrån skolans kvalitet och vill ha hela skolkedjan nära hemmet (Hela Sverige ska leva, Balansrapport #10, 2023). Vill Söderköping vända trenden måste vi visa att vi kan erbjuda en kvalitativ gymnasieutbildning.

Söderköpings invånare har redan sagt sitt. De vill ha en komplett gymnasieskola i Söderköping. När de högskoleförberedande programmen hotades 2023 skrev nästan 20 procent under en namninsamling för folkomröstning. Politikerna slog dövörat till. Arjeplog stod inför en liknande situation år 2021, då politikerna varslade om nedläggning av den kommunala gymnasieskolan. I detta fall valde kommunens styre att hörsamma sina invånare och efter folkomröstning stod det klart att gymnasiet skulle förbli (SVT Nyheter, 19 september 2021).

Näringslivet i Söderköping ropar också efter en komplett gymnasieskola. Utan tillgång till utbildad arbetskraft stannar utvecklingen och företagarnas möjligheter begränsas. Att erbjuda gymnasieplatser inom fler områden är därför inte bara en fråga om elevernas framtid, utan också om näringslivets långsiktiga förutsättningar.

Cirka tio procent av svenska skolbarn har NPF-diagnoser som adhd, autism eller språkstörning. Många av dem riskerar hög frånvaro (Specialpedagogiska skolmyndigheten; SVT, 2024). Nyströmska kan ge dessa ungdomar möjlighet att fullfölja sin skolgång utan långa bussresor, skapa trygghet, minska utanförskap och ge fler chans till arbete.

Rankningar bekräftar bilden av att det politiska styret i Söderköping nedprioriterar frågor som rör barn och unga. År 2024 gjorde Länsförsäkringar en rankning av Sveriges mest barnvänliga kommuner utifrån följande faktorer: skola/utbildning, fritid och trygghet. Söderköping placerade sig på plats 229 av 290 kommuner. Barnvänliga kommunen har en hög utbildningsstandard. För att Söderköping ska bli en attraktiv kommun för barnfamiljer behöver utbildningsstandarden höjas.

Hela Sverige ska leva understryker: skolor är grunden för framtidstro. När kommunen visar att den satsar på skolan, känner invånarna att de betyder något. I Söderköping ser vi motsatsen. Satsningar görs här och där, men de högskoleförberedande programmen på Nyströmska läggs ner med hänvisning till kostnader. Söderköpingsinitiativet säger: det är dags att använda skattemedel klokt. Satsa på skolan. Satsa på framtiden.

Medborgarna kommenterar:

”Jag anser att vår kommun bör ha ett fullvärdigt gymnasium! Det är viktigt för att behålla framtidstro, en hög utbildningsnivå i kommunen och hos kommunens innevånare. Det är viktigt för att familjer med barn och ungdomar ska kunna bosätta sig på landsbygden och i vår vackra skärgård utan att det ska bli för långa resor till en bra gymnasieutbildning. Det är viktigt för att kompetenta lärare ska stanna kvar i Söderköping. Det är viktigt för att Söderköping ska fortsätta att vara en attraktiv kommun att besöka och bo i. Jag tror också att en kommun med god utbildningsnivå är en kommun med bra hälsonivå och förhoppningsvis lägre kriminalitet”.

Christina Karlsson

Fd. skolchef i Söderköpings kommun

”Jag var en riktig strulpelle under högstadietiden på Ramunder. På Nyströmska förändrades allt. Lärarna såg mig och trodde på mig. Jag gick ut trean med fina betyg och var väl förberedd på universitetet. Idag bor och jobbar jag i Söderköping. Nyströmska skolan påverkade mitt val att flytta hem igen. Nu hejar jag på alla partier som kämpar för att Nyströmska ska återuppstå. Om inte mina barn får gå på Nyströmska vet jag inte riktigt vad vi har i den här stan att göra?”

Petter

Fd. elev

”Jag är elev på Nyströmska gymnasiet och går tredje året. Jag tycker att det är en bra idé att starta om Nyströmska. De har underbara lärare som inte kan hittas vart som helst!”

Alaa Eldin Halbuni

Elev Nyströmska

”Snälla, öppna Nyströmska igen! Det är så tomt i korridorerna och så tråkigt. Vi bor i Gryt och det är så långt bort från Norrköping. Jag har klarat mig, men stackars mina syskon som behöver vakna klockan 4 varje morgon och komma hem sent.”

Saad Kabouh

Elev Nyströmska

”Nyströmska skolan har varit en fantastisk arbetsplats, alltid med elever av olika slag, och med ett gemensamt mål hos personalen att göra bra skola. Flera före detta elever har till och med valt att komma tillbaka till kommunen för att arbeta här, efter att ha utbildat sig till lärare.

Gymnasiedelen av skolan lägger nu ner sina teoretiska utbildningar. Vissa politiker säger 3 av 9 program, jag säger att 2 av 3 gymnasieklasser försvinner, per årskull. Det är redan tomt i korridorerna, och i höst kommer det bara vara tre klasser kvar. Och de är ute på APL under halva sin studietid.

Kommunen har nyligen stolt delat resultatet att Nyströmska hamnar på åttonde plats av alla gymnasier i Östergötland, baserat på bland annat elevnöjdhet. Siffrorna är statistik från några år tillbaka, så det är "det gamla Nyströmska" som utvärderats. Läs gärna hela underlaget. <https://ednia.se/rankning/ostergotland>

Jag tänker att Nyströmska kommer fortsätta att göra bra skola. Jag hoppas att eleverna kommer att fortsätta trivas här, och att skolan fortsätter få bra resultat i kommande utvärderingar. Men jag tror att det behövs flera elever och flera olika slags elevgrupper på gymnasiet för att få de resultaten och den trivseln.

För mig tar tiden på Nyströmska slut i och med att årets treor tar studenten. "Det saknas underlag för tjänst."

Och jag inser att det inte finns något som håller mig kvar i kommunen längre när jag inte har något jobb på Nyströmska.”

Jenny Lindström

lärare på Nyströmska sedan 1998

Ungdomarna i fokus – vad Söderköpings ungdomar vill

Söderköpingsinitiativet vill sätta ungdomarna i centrum. Det är deras drömmar, behov och förväntningar som ska styra utvecklingen av Nyströmska skolan och dess utbildningsutbud. För att förstå ungdomarnas perspektiv har vi låtit göra en enkätundersökning bland elever i årskurs 7 på Ramunderskolan.

Resultatet visar tydligt att eleverna har olika intressen och mål inför gymnasiet. Av de tillfrågade vill 27 elever gå ett högskoleförberedande program (samhällsvetenskap 12, naturvetenskap 5, ekonomi 5, teknik 5), medan 23 vill välja ett yrkesprogram (fordon och transport 7, lantbruk/häst 7, hotell och turism 3, estetik 2, djurvård 1, barn och fritid 1, vård och omsorg 1, restaurang 1). En handfull elever har ännu inte bestämt sig.

När eleverna beskriver vad som är viktigt vid gymnasievalet framträder en tydlig bild: trivsel, engagerade och kompetenta lärare, möjlighet att välja utbildning utifrån egna intressen, stöd vid behov, att gymnasietiden leder vidare till högre studier eller jobb samt att skolan ligger nära hemmet.

För att Nyströmska ska bli ett attraktivt val menar eleverna att skolan behöver utvecklas, erbjuda fler programalternativ, ha moderna och trivsamma lokaler, tillgång till fritidsverksamhet och bra skolmat. Trygghet och närhet till hemmet är också viktiga faktorer – många elever ser Nyströmska som ett sätt att slippa lång pendling. En elev uttrycker sorg över att kommunens ekonomi omöjliggör en gymnasietid i Söderköping.

Föräldrarna, som också erbjudits att delta, delar ungdomarnas perspektiv. De vill att deras barn ska trivas och känna meningsfullhet, kunna välja utbildning efter intresse snarare än kompisarnas önskemål, få stöd för att nå goda betyg och i förlängningen ha möjlighet till arbete eller fortsatta studier. Föräldrarna betonar även vikten av breda utbildningar som öppnar dörrar till flera framtida möjligheter.

Söderköpingsinitiativet ser detta som tydliga signaler om att det finns ett konkret underlag för att utveckla Nyströmska skolan, inte minst genom att bredda utbudet av teoretiska program. Undersökningen visar att många ungdomar är beredda att välja Nyströmska – förutsatt att skolan utvecklas och erbjuder fler valmöjligheter, vilket också kan leda till ett ökat elevantal. Vi menar därför att det är avgörande att skolans utveckling tar sin utgångspunkt i ungdomarnas behov och efterfrågan, exempelvis genom att stärka och bygga ut fritidsverksamheten. Låt ungdomarna själva vara delaktiga i processen och forma sin framtida skola.

Söderköping i regionen – samverkan istället för avveckling

Söderköping är inte en isolerad ö. Vi är en del av en region där människor rör sig över kommungränser varje dag – till arbete, studier och fritid. Så ser också dagens gymnasieeval ut. Skolvalet är fritt. Våra ungdomar söker sig till andra kommuner, framför allt Norrköping. Då kan vi inte samtidigt problematisera att elever från andra orter väljer Söderköping.

För Söderköpingsinitiativet är interkommunala elever inte ett problem - utan en angelägenhet.

Söderköpingsinitiativet vill aktivt verka för att attrahera ungdomar från intilliggande kommuner till Nyströmska skolan. Här finns en trygghet och småskalighet som saknas på andra orter. Här finns förutsättningar för studiero, närhet mellan elev och lärare och en skolmiljö där varje elev kan bli sedd. Att tydligt marknadsföra Nyströmskas utbildningsutbud regionalt är inte bara en utbildningsfråga – det är också en strategisk fråga för kommunens ekonomi och framtid.

Regionen ger oss konkreta möjligheter. I Valdemarsviks kommun finns enligt Kolada 732 barn i åldern 6–15 år. Det innebär att omkring 70 elever per år de kommande tio åren lämnar årskurs 9. För ungdomar på Vikbolandet och i de södra delarna av Norrköping innebär det ingen avgörande skillnad i pendlingstid att resa till Söderköping i stället för Norrköping. Dessa elever bör aktivt informeras om vilka möjligheter som finns här.

Söderköpingsinitiativet vill skapa god samverkan med våra grannkommuner i utbildningsfrågor. Vi vill också att familjer med barn och ungdomar ska kunna bosätta sig på landsbygden och i skärgården utan för stort avstånd till god gymnasieutbildning. Vi vill komplettera våra grannkommuner genom att erbjuda ett tryggt skolval i en trygg stad där varje elev blir sedd av kompetenta lärare och rustas inför fortsatt utbildning eller arbete.

Vad efterfrågar ungdomar i våra grannkommuner? Söderköpingsinitiativet har genomfört en enkätundersökning i årskurs 9 på Navestadskolan. Den bild som framträder är tydlig. Skolan ska vara trygg, trivsamt och erbjuda studiero. Skolans lärare ska vara engagerade. För att Nyströmska ska vara ett alternativ betonades behovet av att skolans elevantal först växer, rätt programutbud – särskilt samhällsprogrammet och ekonomiprogrammet, möjlighet till extra stöd samt en levande skolmiljö med gemenskap och aktiviteter. Av de tretton svarande planerar nio att välja ett högskoleförberedande program.

Budskapet är tydligt: efterfrågan finns.

Om Söderköping vill vara en kommun som växer måste vi också våga ta plats i regionen. Samverkan, öppenhet och framtidstro är vägen framåt – inte avveckling.

Ett levande kunskapscentrum

Nyströmska skolan är sprungen ur starka, samstämmiga politiska krafter och en gemensam vilja att bygga något långsiktigt för Söderköping. Under decennier utvecklades skolan till ett levande kunskapscentrum med dokumenterade framgångar vad gäller såväl elevnöjdhet som resultat. Kompetenta lärare har sökt sig till skolan och personalomsättningen varit låg – ett tecken på stabilitet, kvalitet och stolthet.

Efter förändringen av systemet för programpriser 2015 har dock beslut fattats som försvagat skolans ekonomiska förutsättningar (se Ekonomi med helhetsperspektiv). Det är viktigt att förstå detta sammanhang. Nyströmskas utmaningar är inte ett resultat av bristande kvalitet – utan av politiska vägval.

Om Nyströmska ska återta sin roll som stadens flaggskepp behöver de högskoleförberedande programmen snarast återöppnas. Skolan ska vara en institution som stärker ungdomars valfrihet, bidrar till befolkningstillväxt, främjar näringslivet och på sikt stärker kommunens ekonomi. Men det räcker inte att återställa – vi måste också utveckla. Nyströmska ska drivas med ambition, framtidstro och en tydlig vilja att växa.

Söderköpingsinitiativet vill se ett komplett gymnasium med bredd: högskoleförberedande program, yrkesprogram, introduktionsprogram, anpassad gymnasieskola, vuxenutbildning, SFI, komvux och YH-utbildningar. En sådan helhet skapar stabilitet, kvalitet och långsiktighet.

Men Nyströmska ska vara mer än bara en skola.

Det ska vara en mötesplats för gemenskap, där ungdomar knyter vänskapsband och där näringsliv möter framtida arbetskraft. Det ska vara ett kunskapscentrum vars lokaler också kan användas mer aktivt av företag och föreningar.

Ett rikt föreningsliv är en viktig del av skolans identitet. Nyströmskas allmänna idrottsförening (NAIF) är ett gott exempel – en verksamhet som skapar gemenskap genom träning, resor och tävlingar, och som bygger broar mellan gymnasiet och kommunens yngre barn genom aktiviteter och lägerskolor.

Skolan ska ha en internationell prägel med fokus på Erasmusutbyten, studieresor och internationella kontakter. Den ska värna lärarledd undervisning, med papper och penna som en del av kunskapstraditionen, och fortsätta satsa på bibliotek och läsfrämjande arbete. Den ska utbilda i demokrati och uppmuntra företagande genom UF-verksamhet.

Nyströmska ska också ansöka om att bedriva YH-utbildningar – både för att stärka näringslivets kompetensförsörjning och för att återge skolan en stabil intäktskälla.

Varför räcker det inte med att låta Nyströmska förbli ett yrkesgymnasium? Det finns flera svar på den frågan. I nuläget har yrkesprogrammen på Nyströmska plats för 25 elever per årgång. Detta innebär att enbart ett fåtal kommer att ta studenten varje år. Vi bedömer att det blir ytterst svårt att attrahera ungdomar till en så glest befolkad skola (se Att våga synas – offensiv marknadsföring för framtiden). De högskoleförberedande programmen behöver utgöra

skolans grundstomme. Med denna stomme kan kompetenta gymnasielärare attraheras till skolan. Söderköpingsinitiativet har intervjuat ett antal lärare och förstått att det är mycket svårt att få en kompetent gymnasielärare att ta ett jobb med grunduppdrag att undervisa 20% på ett yrkesprogram. Är grunduppdraget däremot att undervisa 80% på ett högskoleförberedande program finns möjlighet att låta samma lärare undervisa även yrkeselever. Att låta de högskoleförberedande programmen utgöra skolans grundstomme underlättar därmed också arbetet med att utveckla yrkesprogrammen. Med högskoleförberedande program fylls skolan åter med elever, vilket vi bedömer är en förutsättning för att år efter år attrahera nya elever.

För att säkra denna utveckling vill Söderköpingsinitiativet inrätta ett politiskt obundet programråd där medborgare, elever, näringsliv, politiker och skolledning tillsammans arbetar långsiktigt för att utveckla Nyströmska. Skolan angår hela kommunen – och dess framtid formas bäst i samverkan.

Söderköping i ett föränderligt utbildningslandskap

Söderköpingsinitiativet vill sätta Söderköping på kartan genom att marknadsföra en gymnasieskola i toppklass – en skola som håller hög kvalitet och samtidigt utvecklas i takt med samhällets behov. Utbildning är inte statisk. Den måste formas med blicken riktad framåt.

När den styrande majoriteten, tillsammans med Sverigedemokraterna, beslutade att lägga ned Nyströmskas samtliga högskoleförberedande program hänvisade man till statens satsningar på gymnasial yrkesutbildning. Att yrkesutbildningar är viktiga råder det ingen tvekan om. Men när programutbudet därefter utvecklats tycks ingen fördjupad analys ha gjorts av vilka yrkeskompetenser som faktiskt efterfrågas – vare sig i Söderköping eller nationellt.

Ett tydligt exempel är beslutet att utöka frisörutbildningen på Nyströmska (Norrköpings Tidningar, 6 januari 2026). Samtidigt pekar Skolverket på att det i dag utbildas fler frisörer än arbetsmarknaden efterfrågar och att fokus bör riktas mot bristyrken (se Skola och näringsliv – en gemensam framtidsinvestering). Att expandera utan att väga in arbetsmarknadens signaler är inte långsiktigt ansvarstagande.

Söderköpingsinitiativet menar också att det är alltför förenklat att ställa yrkesprogram och högskoleförberedande program mot varandra. Ett starkt utbildningssystem behöver båda delarna. Yrkeskompetens och akademisk förberedelse är inte motsatser – de är kompletterande krafter i ett modernt samhälle.

Det är därför anmärkningsvärt att högskoleförberedande program avvecklas samtidigt som regeringen tydligt signalerar att andelen elever på naturvetenskapliga och tekniska program ska öka kraftigt fram till 2035 (En STEM-strategi för Sverige, Regeringskansliet, 24 februari 2025). Sverige behöver fler ingenjörer, naturvetare och tekniskt utbildade – inte färre.

Nyströmska har haft ett av Östergötlands starkaste naturvetenskapliga program. Att avveckla en sådan resurs mitt i en nationell STEM-satsning är att gå i motsatt riktning mot både regionala och nationella behov.

Söderköping ska ta ansvar – för våra egna ungdomar, för det lokala näringslivet och för landets framtida kompetensförsörjning. Det kräver förnuftiga och långsiktiga beslut.

Nyströmska måste snarast åter öppna de högskoleförberedande programmen. Naturvetenskap och teknik ska åter vara en självklar del av skolans utbud. Det är så vi bygger en gymnasieskola som inte bara följer utvecklingen – utan driver den.

Ekonomi med helhetsperspektiv

Söderköpingsinitiativet menar att Nyströmska skolan måste betraktas som en sammanhållen ekonomisk enhet. Skolans olika delar kan inte isoleras från varandra och värderas som om de vore fristående verksamheter. En gymnasieskola är ett system där helheten avgör stabiliteten.

När den styrande majoriteten pekade ut de högskoleförberedande programmen som den mest kostsamma delen och gjorde dem till skolans ekonomiska syndabock begicks ett avgörande misstag. De högskoleförberedande programmen har historiskt utgjort skolans stomme – det fundament som attraherar elever och kompetenta gymnasielärare.

Om vi liknar Nyströmska vid ett torn av klossar, är de högskoleförberedande programmen basen. Ovanpå denna bas vilar yrkesprogram, vuxenutbildning, SFI och annan verksamhet. När basen monteras ned riskerar hela konstruktionen att försvagas. Från och med juni 2026 är stommen helt borta. Kvar finns mindre enheter utan den volym och stabilitet som krävs för långsiktig hållbarhet.

Det är därför direkt felaktigt att betrakta skolans ekonomi som en rad separata klossar som var och en måste visa gröna siffror för att få existera. I en fungerande gymnasieskola bär vissa delar andra över tid. Periodvis är en verksamhet mer kostsam, periodvis mer intäktstark. Det är helheten som måste balanseras – inte varje enskild rad i ett kalkylblad.

Samtidigt ska effektivitet tas på största allvar. Söderköpingsinitiativet föreslår därför:

- Tydligare krav på skolledning vad gäller elevrekrytering och ekonomisk styrning.
- Genomlysning av organisation och resursfördelning.
- Aktivt arbete med lokalutnyttjande, inklusive möjligheter till uthyrning kvällstid.
- Kontinuerlig analys av utbildningsutbudets ekonomiska och arbetsmarknadsmässiga relevans.
- Omedelbar prövning av möjligheten att åter bedriva YH-utbildningar, som tidigare varit en viktig intäktskälla.
- En väsentligt stärkt kommunal styrning och uppföljning av gymnasieverksamheten.

En genomlysning av Nyströmskas ekonomi, som Söderköpingsinitiativet låtit genomföra tillsammans med en företagsekonom, visar att det i dag är svårt att dra tydliga slutsatser av tillgängliga rapporter. Budgeteringen beskrivs som otydlig, med poster som saknat budget men ändå haft skyhöga utfall. När den styrande majoriteten hänvisar till skolans ekonomi bör det samtidigt klargöras att kalkylunderlaget brister i transparens. Söderköpingsinitiativet efterlyser en mer genomarbetad och öppen redovisning framöver.

Under många år har Barn- och utbildningsnämnden satt programpriser för de teoretiska programmen på en nivå som inte motsvarat faktiska kostnader. Eftersom många ungdomar studerar i Norrköping har Söderköping kunnat betala motsvarande pris till Norrköpings kommun – vilket inneburit en relativt låg kostnad per elev externt, men samtidigt gjort det svårt att få de egna programmen att bära sig ekonomiskt.

När de högskoleförberedande programmen nu avvecklas och Norrköpings prissättning fullt ut gäller, förlorar Söderköping möjligheten att påverka kostnadsnivån. Det är därmed omöjligt att med säkerhet hävda att nedläggningen leder till ekonomisk besparing på sikt.

Skolekonomi är dessutom komplex och föränderlig. Den påverkas av elevantal, programval, personalkostnader, lokalkostnader, statsbidrag och riktade satsningar. Yrkesprogram är generellt dyrare att anordna än teoretiska program (Skolverket, riksprislistan, 2025), även om tillfälliga statsbidrag kan förändra kalkylen. Vad som i dag framstår som ekonomiskt fördelaktigt kan i morgon vara motsatsen.

Söderköpings kommun beslutar själv om budgetramar, programpriser, lokalkostnadsfördelning och organisation. Det innebär också ett ansvar att fatta beslut baserade på långsiktighet och faktiska kostnader – inte kortsiktiga signaler.

Men ekonomiskt ansvar handlar inte enbart om siffror.

I bokslutet syns inte de familjer som väljer bort Söderköping på grund av begränsat utbildningsutbud. Där syns inte de ungdomar som har svårt att hantera daglig pendling eller stadsmiljö. Där syns inte de elever med särskilda behov som går miste om den trygghet och det stöd som en mindre skola kan erbjuda. Där syns inte den framtida kompetensförlusten när unga vuxna väljer att etablera sig på annan ort.

Frågan är därför större än ett enskilt budgetår.

Vill Söderköping vara en attraktiv boendekommun?

Om svaret är ja krävs en komplett gymnasieskola och en rimlig, realistisk budget baserad på faktiska kostnader. Nyströmska ska drivas så ekonomiskt ansvarsfullt som möjligt – men dess värde kan aldrig enbart mätas i kronor och ören. Det handlar om tillväxt, sammanhållning och framtidstro.

Skola och näringsliv – en gemensam framtidsinvestering

Söderköpingsinitiativet vill att Nyströmska skolan ska vara en naturlig och självklar partner till det lokala näringslivet. En modern gymnasieskola kan inte verka vid sidan av arbetsmarknaden – den måste samspela med den. Lokala företag ska ges reella möjligheter att påverka utbildningsutbudet, delta i programråd och efterfråga skräddarsydd kompetensutveckling för sin personal.

Genom att återinföra YH-utbildningar kan Nyströmska både bidra till att täcka näringslivets kompetensbehov och återfå en stabil intäktskälla som under många år varit viktig för skolans ekonomi. Det är en modell som förenar utbildningskvalitet med ekonomisk hållbarhet.

När de högskoleförberedande programmen hotades 2023 hävdade den styrande majoriteten att näringslivet enbart efterfrågade yrkesutbildningar. Detta visade sig vara en felaktig bild. Ett sextiotal företag gick samman och undertecknade en protestlista för att bevara programmen. Vid det möte kommunen senare bjöd in till blev budskapet tydligt: även näringslivet ser värdet av en komplett gymnasieskola.

Kompetensförsörjning handlar nämligen om mer än en kategori utbildningar. Söderköping behöver yrkesutbildade medarbetare till såväl företag som offentlig sektor. Men vi behöver också framtida företagare, ingenjörer, ekonomer, lärare och sjuksköterskor. För att dessa ska kunna återvända efter högre studier krävs en stark utbildningsgrund i hemkommunen.

Bristyrken finns både inom yrkesområdet och bland akademiska professioner. Att ensidigt prioritera det ena på bekostnad av det andra är inte långsiktigt hållbart.

Skolverket vill se att fler elever väljer yrkesutbildning och Söderköpingsinitiativet är positiva till att Nyströmska fortsätter utveckla sina yrkesprogram. Samtidigt är Skolverkets önskemål vägledande – inte styrande. Förändringarna i skollagen (2010:800) anger tydligt att planeringen av gymnasieutbildning ska ta hänsyn till både ungdomars efterfrågan och arbetsmarknadens behov. I Söderköping har såväl ungdomar som företag visat efterfrågan på både yrkesprogram och högskoleförberedande program.

Den nationella utvecklingen visar dessutom att andelen elever som söker yrkesprogram ökar. Inför läsåret 2025/26 sökte 39 procent av de 133 000 eleverna till ett yrkesprogram – en ökning för tredje året i rad (Skolverket, 2025). Samtidigt varnar Skolverket för att utbildning sker inom fel branscher i förhållande till arbetsmarknadens behov (Agnes Duregård, undervisningsråd Skolverket, 2025). Tidningen Näringslivet beskriver denna obalans som en barnsjukdom och efterlyser ökad samverkan mellan näringsliv och skolhuvudmän för att säkerställa att utbildningarna matchar arbetsmarknadens behov (Tidningen Näringslivet, 15 december 2025).

Detta väcker en viktig fråga: är vi säkra på att de fem yrkesprogram som i dag erbjuds på Nyströmska fullt ut svarar mot det lokala näringslivets behov?

Söderköpingsinitiativet vill se ett mer systematiskt och kontinuerligt samarbete. Näringslivet bör vara representerat i programråd, ges möjlighet att lämna synpunkter och bjudas in till

årliga strategimöten med skolledning och politisk ledning. Utbildningsutbudet måste vara flexibelt och justeras i takt med förändrade behov.

Sambandet mellan utbildning och företagsklimat är tydligt. I Svenskt Näringslivs ranking 2024 placerade sig Söderköping på plats 245 av 290 kommuner. I Norrköpings Tidningar (november 2025) framhåller kommunstyrelsens ordförande Martin Sjölander att kommunen behöver bli bättre på bemötande och service för att stärka näringslivsrankingen.

Här finns en konkret möjlighet att agera. När företag tydligt signalerar behov av både högskoleförberedande program och yrkesutbildningar anpassade efter lokala förutsättningar är det just service och lyhördhet att möta dessa behov.

En komplett gymnasieskola är därför inte bara en utbildningsfråga. Den är en näringslivsfråga, en tillväxtfråga och en framtidsfråga för hela Söderköping.

Röster från näringslivet

”Det var med stor förvåning som jag tog del av planerna, att man från politikens sida hade för avsikt att ta bort de teoretiska utbildningarna på Nyströmska skolan. Att ta bort dessa utbildningar är enligt mig ett samhälle som abdikerar (går åt fel håll). För oss som driver företag inom servicebranschen i kommunen har det varit av stor vikt och betydelse att kunna rekrytera sommarjobbare och extra anställda vid behov från just dessa utbildningar.

För mig och företaget är det en sorglig utveckling vad gäller teoretiska programmen som Söderköping har antagit vilket menligt inverkar på inte bara vårt företag utan samhället i stort.”

Mikael Åhrberg

Hotelldirektör, Söderköpings Brunn AB

”Från vårt perspektiv på Sura Magnets ser vi det som mycket viktigt att Nyströmska skolan kan erbjuda både högskoleförberedande program och yrkesutbildningar med tydlig teknisk inriktning. För industrin och näringslivet anser vi att båda dessa utbildningsvägar är lika viktiga för att säkerställa framtida kompetensförsörjning.

När det gäller de högskoleförberedande programmen ser vi ett särskilt värde i att dessa åter etableras lokalt. Vår uppfattning är att familjer där föräldrar har högskoleutbildning ofta också har barn som väljer att studera vidare. För att kunna attrahera och behålla dessa familjer i Söderköping är det därför av stor betydelse att det finns lokala skolor med högskoleförberedande alternativ.

Samtidigt ser vi ett stort värde i att utveckla industriförberedande utbildningar med teknisk inriktning. Kompetensområden som allmän maskinkunskap och mekatronik är mycket relevanta för industrin. Där kunskaper inom el och PLC-styrning, hydraulik och pneumatik är viktiga områden där behovet av kompetens är stort.

Vidare ser vi ett värde i utbildningar med inriktning mot CNC-bearbetning och verktygsmakeri, då detta är kompetenser som är efterfrågade inom tillverkningsindustrin och som med fördel kan utvecklas lokalt.

Sammanfattningsvis ser vi det som mycket betydelsefullt för både industri och kommun att Nyströmska skolan utvecklas med attraktiva tekniska utbildningar, både högskoleförberedande och yrkesinriktade.”

André Kullberg

Operations Manager, Sura Magnets

”Ur vårt perspektiv, vet vi att vård och skola har stor betydelse när valet av bostadsort sker. För Söderköpings del så tror vi att gymnasieskolan och dess studieförberedande utbildningar har haft betydelse och har varit ett bra alternativ för de som vill förlägga sina gymnasiestudier i Söderköping. De som gjort så har också anser vi i större utsträckning knutit sociala kontakter på orten och kommer i högre grad ha anknytning till Söderköping. När nu de studieförberedande programmen läggs ner så anser vi att det på marginalen får en negativ betydelse var man väljer att bosätta sig.”

Anders Westerberg

Familjen Westerberg fastigheter AB

”Utbildning är nyckeln till utveckling och ny företagsamhet. Om de högskoleförberedande programmen återinförs kan fler Söderköpingsungdomar via UF skolas i potentiellt framtida företagande. Söderköping är i grunden bra på småföretagande och i behov av nya företag för att fortsätta vara en levande kommun. Låt oss utveckla och bevara det!”

Bengt Jacobsson

Nyföretagarecentrums styrelseordförande

Att våga synas – offensiv marknadsföring för framtiden

Det fria skolvalet ställer höga krav på att Nyströmska skolan syns på ett professionellt och strategiskt sätt. Fler ungdomar behöver få upp ögonen för vilken fantastisk gymnasieskola vi har i kommunen.

Söderköpingsinitiativet menar att Nyströmska under lång tid varit begränsad i sin marknadsföring. Inför 2028, då Nyströmska åter blir ett komplett gymnasium, behöver detta arbete prioriteras. Fram tills nu har kommunens fokus snarare varit att kommunicera att skolan varit under nedmontering – en bild som knappast lockar nya elever.

Skolverkets rapport ”Jag vet inte vad jag vill bli – eleverna om sina gymnasieval” (2024) visar att ungdomar påverkas mer av jämnåriga, skolornas rykten, sociala medier och samhällstrender än av vuxnas råd eller traditionell reklam. Detta ställer krav på både kreativitet och relevans i marknadsföringen.

Historiskt har ansvaret för Nyströmskas marknadsföring mestadels fallit på en av skolans lärare, med enstaka externa insatser. Arbetet har varit småskaligt och bestått av korta intervjuer och filmer, utan tydlig uppföljning av resultat. Positiva inslag har varit närvaro på gymnasiemässor, elevambassadörer, öppet hus och ett försök att minska glappet mellan Ramunderskolan och Nyströmska genom workshops. Söderköpingsinitiativet vill återuppta och utveckla dessa insatser.

Innan de högskoleförberedande programmen hotades hade Nyströmska i uppdrag att öka elevantalet till cirka 18 elever per klass, och den senaste sökstatistiken visar att man lyckades attrahera ett tämligen stort antal elever. Detta visar tydligt att målmedveten marknadsföring ger resultat.

Sökbilden till Nyströmska skolans högskoleförberedande program efter första valperioden (preliminär antagning 2024)

Program	Förstahandssökande	Andrahandssökande
EK	22	10
NA	19	12
SA	14	11

(Totalkonsekvensanalys, Barn- och utbildningsförvaltningen i Söderköping)

För framtiden menar Söderköpingsinitiativet att skolan initialt behöver fyllas med elever genom återinförandet av de högskoleförberedande programmen. Det generella marknadsföringsarbetet bör bygga på analys, insikter och uppföljning, utgå från de faktorer som påverkar elevernas skolval och ge skolan mandat att bedriva marknadsföring i för målgruppen relevanta kanaler. Kreativ frihet är avgörande – krav på grafisk utformning enligt kommunstandard bör slopas när det gäller elevinriktad kommunikation.

Nu är det dags att gå från ord till handling. Vi stärker, utvecklar och bygger ett komplett gymnasium i toppklass – för Söderköpings bästa, idag och imorgon.

Söderköpingsinitiativet

Ellen Friberg

Klara Ring Vestberg

Anne Louise Kroon